

АНАЛІЗ СТАНУ ЗДОРОВ'Я УЧНІВ 1-4 КЛАСІВ ЗА ДАНИМИ МЕДИЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ МІСТА ЗАПОРІЖЖЯ

У статті розглядаються питання оцінки стану здоров'я учнів молодшого шкільного віку міста Запоріжжя. Визначено, що стан здоров'я учнів є низьким і за даними медичного контролю учні розподілилися на 5 рівнів. Встановлено, що найпоширенішими видами захворювань учнів є: хвороби органів дихання, органів травлення, порушення зору, системи кровообігу, інфекційні захворювання та набуті деформації опорно-рухового апарату.

Ключові слова: стан здоров'я, групи здоров'я, види захворювання, листи здоров'я, учні молодшого шкільного віку.

Актуальність. Питання здоров'я набирає особливої актуальності в наш час, коли практично здорових дітей немає. За визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я – це стан повного фізичного, духовного і соціального благополуччя, а не тільки відсутність хвороби або фізичних вад. Здатність організму адекватно змінювати свої функціональні показники і зберігати оптимальність у різних умовах – найбільш характерний критерій норми здоров'я [1, 2].

Здоров'я молодших школярів багато в чому визначається рівнем розвитку якісних сторін їх рухової діяльності – чим стабільніше показники, тим вище рівень розвитку рухових якостей і відповідно рівень функціонування основних систем організму [3]. Медичне обстеження дітей засвідчило, що 36% із них мають низький рівень фізичного здоров'я, 56,5% – нижчий середнього і середній рівень, і лише 7,5% – вищий середнього і високий рівні.

Постійно збільшується кількість онкологічних та алергічних захворювань, розлади нервової системи, поширюються неспецифічні захворювання серцево-судинної системи, органів дихання й опорно-рухового апарату, що проявляється у зростанні кількості дітей з морфо-функціональними відхиленнями та хронічними патологіями [4, 5].

Кількість захворювань неухильно зростає серед дітей шкільного віку, що викликає тривогу спеціалістів, адже саме це значною мірою визначає тривалість збереження працездатності та стану здоров'я учнів. Темп загальної захворюваності серед дитячого контингенту – найбільш високий, більш-менш гармонійно фізично розвинені лише 65% дітей [2].

У шкільний період дуже важливо своєчасно виявити дітей із відхиленням здоров'я, які ще не мають незворотного характеру, проте знижують функції і працездатність дитячого організму, затримують його оптимальний розвиток.

Мета дослідження – вивчення та аналіз стану здоров'я учнів молодшого шкільного віку загальноосвітніх шкіл міста Запоріжжя.

Для досягнення мети дослідження вирішувалися такі **завдання**:

1. За даними медичного контролю вивчити стан здоров'я учнів 1-4 класів загальноосвітніх шкіл міста Запоріжжя.
2. Виявити кількість учнів 1-4 класів, віднесених за станом здоров'я до основної, підготовчої та спеціальної медичної групи в загальноосвітніх школах міста Запоріжжя.
3. Проаналізувати стан і види захворюваності серед учнів молодших класів загальноосвітніх шкіл міста Запоріжжя.

Методи та організація дослідження.

Аналіз та узагальнення літературних джерел; аналіз індивідуальних медичних карт розвитку і листів здоров'я учнів 1-4 класів; діагностика функціональних можливостей організму дітей за пробою Руф'є; аналіз статистичних звітів медичних пунктів загальноосвітніх шкіл; методи математичної статистики.

Обстежено 3907 учнів 1-4 класів 21 загальноосвітньої школи різних районів міста Запоріжжя.

З метою вивчення стану здоров'я дітей на початку навчального року в кожній школі учні проходили обов'язковий медично-профілактичний огляд медичною комісією на основі функціональної проби Руф'є. Отримані дані заносили в клінічний протокол та листок здоров'я.

Результати дослідження. За даними комплексного медичного огляду був проведений аналіз стану здоров'я учнів молодшого шкільного віку та їх розподіл за групами здоров'я. Кількість учнів 1-4 класів, які були віднесені до основної медичної групи, становила 1243 дитини (31,8%), до підготовчої групи – 2305 учнів (59,0%), до спеціальної медичної групи було віднесено 336 учнів (8,6%) від загальної кількості учнів 1-4 класів загальноосвітніх шкіл міста Запоріжжя. 23 учні загальноосвітніх шкіл були звільнені від занять (табл. 1).

Отримані дані рівня здоров'я за функціональною пробєю Руф'є учнів молодшого шкільного віку міста Запоріжжя засвідчили, що переважна більшість учнів (58,6%) відноситься до нижче середнього рівня (сума балів коливається від 10 до 14); 8,5% учнів мали низький рівень здоров'я (сума балів була >15); 24% учнів мали середній рівень здоров'я (сума балів коливалась від 7 до 9).

Установлено також, що 6,1% учнів мали вище середнього рівень здоров'я (сума балів коливалась від 4 до 6) і 2,8% учнів за результатами проби Руф'є мали високий рівень здоров'я (сума балів становила <3).

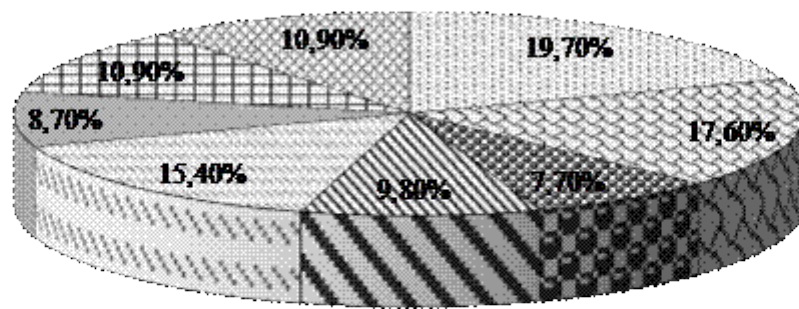
Для повної характеристики стану здоров'я учнів 1-4 класів загальноосвітніх шкіл міста Запоріжжя ми виявили, що серед учнів 1-го класу до основної групи було віднесено 33,8%, до підготовчої – 59,2% і до

спеціальної медичної групи – 7% учнів. Серед учнів 2-го класу до основної групи було віднесено 26,9%, підготовчої – 65,0% і до спеціальної медичної групи – 8,1%. Серед учнів 3-го класу за станом здоров'я до основної групи було віднесено 28,7%, підготовчої групи – 63,0% і 8,3% учнів були віднесені до спеціальної медичної групи. Кількість учнів 4-го класу, які відносились до основної медичної групи загальноосвітніх шкіл, підвищувалась до 35,5%, до підготовчої групи було віднесено 53,3% і до спеціальної медичної групи – 11,2% учнів.

Таблиця 1

Середні дані розподілу учнів 1-4 класів за результатами медичного контролю на початку навчального року в різних районах м. Запоріжжя

Рівень здоров'я	Заводський район		Жовтневий район		Орджонікідзевський район		Ленінський район		Шевченківський район		Хортицький район		Комунарський район		Всього учнів	
	осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%	осіб	%
Основна медична група, кількість учнів	148	26,5	195	33,7	155	39,2	193	30,6	183	33,6	168	30,3	201	31,2	1243	31,8
Підготовча медична група, кількість учнів	373	66,7	315	54,5	208	52,6	374	59,3	300	55,0	347	62,5	388	60,2	2305	59,0
Спеціальна медична група, кількість учнів	35	6,3	63	11,0	31	7,85	63	9,98	57	10,4	35	6,31	52	8,07	336	8,6
Звільнені від занять	3	0,54	5	0,86	1	0,25	1	0,16	5	0,92	5	0,90	3	0,46	23	0,59
У цілому учнів	559		578		395		631		545		555		644		3907	

- ☐ бронхіальна астма
- ☐ хвороби опорно-рухового апарату
- ☐ порушення зору
- ☐ хвороби системи кровообігу
- ☐ хвороби органів травлення
- ☐ інфекційні захворювання
- ☐ хвороби нервової системи
- ☐ травми, отруєння

Рис. 1. Співвідношення видів захворюваності серед учнів 1-4 класів спеціальної медичної групи на початку навчального року загальноосвітніх шкіл м. Запоріжжя (%)

Аналіз видів захворювань серед учнів молодшого шкільного віку загальноосвітніх шкіл міста Запоріжжя показав, що 18 учнів хворіють на бронхіальну астму, 16 учнів мають захворювання органів травлення, у 14 учнів порушення зору, у 10 учнів – хвороби системи кровообігу, травми та отруєння, 9 учнів мають інфекційні захворювання, в 7 учнів деформація опорно-рухового апарату і 8 учнів – хвороби нервової системи (рис. 1).

Висновки.

1. Фізичний стан учнів молодшого шкільного віку в переважній більшості є зниженим за даними комплексного медичного огляду.
2. Отримані дані свідчать про низький рівень здоров'я учнів молодших класів: першу групу здоров'я мали 31,8% учнів, другу – 59%, третю – 8,68% і 0,59% тимчасово звільнених від занять.
3. За рівнем здоров'я учні молодшого шкільного віку загальноосвітніх шкіл міста Запоріжжя розподілились на п'ять рівнів: низький, нижче середнього, середній, вище середнього та високий.
4. Завдяки результатам медичного огляду учнів 1-4 класів міста Запоріжжя у вчителів фізичної культури буде можливість підбирати адекватні засоби та методи для зміцнення здоров'я учнів з різним рівнем фізичного здоров'я.

ЛІТЕРАТУРА

1. Коваленко І.І. Стан здоров'я молодших школярів і особливості взаємозв'язку фізичної підготовленості та частоти захворювань / І.І. Коваленко // Молода спортивна наука України: зб. наук. праць в галузі фізичного виховання, спорту і здоров'я людини. Вип. 12, Т.2. – Л.: ЛДУФК, 2011. – С. 90-94.
2. Коренев Н.М. Проблеми формування здоров'я учасників в сучасній школі / Н.М. Коренев // Журнал АМН України. – 2001. – Т.7. – №3. – С. 475-479.
3. Неділько В.П. Проблеми здоров'я дітей шкільного віку / В.П. Неділько // Педіатрія, акушерство та гінекологія. – 2003. – №5. – С. 43-48.
4. Платоненко Д.В. Сучасні проблеми здоров'я учасників в Україні / Д.В. Платоненко // В сб. здоров'я студентської молоді: організація фізичної культури та туризму на сучасному етапі. – Минск: БГПУ, 2011. – С. 212-225.
5. Сапуга І.Є. Стан здоров'я дітей України: фактори "ризиків" шкільного середовища / І.Є. Сапуга // Основи здоров'я та фізичної культури. – 2007. – №9. – С. 12-14.